

عید قربان؛ بزرگ‌ترین روز حج

حجت‌الاسلام جهانگیری سهروردی، با اشاره به ابعاد الهیاتی و زمینه اندیشه محورانه کنگره عظیم حج اظهار کرد: حج بستر الهیات محرک و عبادتی برخاسته از تفکر است.

حجت‌الاسلام جهانگیری سهروردی، با اشاره به ابعاد الهیاتی و زمینه اندیشه محورانه کنگره عظیم حج اظهار کرد: حج بستر الهیات محرک و عبادتی برخاسته از تفکر است.

خبرگزاری مهر - گروه دین و آئین - فاطمه ضیافتی فرامرزی: امروز دهم ذی الحجه و عید سعید قربان است. «عید قربان»، جلوه گاه تعبد و تسلیم ابراهیمیان حنیف است. فصل «قرب» یافتن مسلمانان به خداوند، در سایه ی «عبودیت» است. عید قربان، فصل فدا کردن «عزیز» ها در آستان «عزیزترین» است، یعنی «خدا». از سویی دیگر عید قربان بزرگ ترین روز حج محسوب می شود؛ چنان که از امام صادق (علیه السلام) نقل است که در جواب معاویه بن عمار که از ایشان درباره «یَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ» پرسیدند، فرمودند: «آن، روز عید قربان است.»

کنگره عظیم حج فرصتی برای خودشناسی و خودسازی است، دوری از آنچه که انسان را از یاد خداوند دور می کرد و یکپارچگی و برادری با افرادی که برای شرکت در اعمال و مناسک حج راهی سرزمین وحی شدند. این حضور چند میلیونی از مسلمانانی از سرتاسر جهان با انواع و اقسام نژادها، زبان ها و سلیقه ها پیام آور یک سخن مشترک است و آن چیزی نیست جز وحدت که همواره به آن تاکید شده است. هرچند در سالهای اخیر به دلیل شیوع ویروس منحوس کرونا، مناسک حج به صورت محدود و با حضور شهروندان عربستانی برگزار می شود. اما دیر نخواهد بود که باز هم مثل همیشه حج جلوه گاه وحدت جوامع اسلامی باشد.

به مناسبت عید سعید قربان، بزرگترین روز حج، بر آن شدیم به منظور بررسی نقش حج در تحقق وحدت اسلامی با دو تن از پژوهشگران و مبلغان بین المللی به گفتگو بنشینیم. در ادامه نظرات حجج الاسلام جهانگیری سهروردی، استاد حوزه و دانشگاه و همچنین «محمد محسن مروجی طبسی» مدیرگروه تاریخ اسلام دانشگاه ادیان و مذاهب را می خوانید:

حجت‌الاسلام یحیی جهانگیری سهروردی در گفت و گو با خبرنگار مهر، با بیان اینکه اساساً حج یک مقوله بین المللی و وحدت آفرین محسوب می شود، اظهار کرد: این وحدت را از حیث فقهی نیز در کنگره حج شاهد هستیم به گونه ای که حتی اعمال و مناسک حج، همبستگی را برای امت اسلام به ارمغان می آورد.

این مبلغ بین المللی ادامه داد: برای ملموس شدن بحث را از زاویه ای دیگر مطرح می کنم؛ نبی مکرم اسلام به جز نمازهای واجب در طول روز چندین بار دیگر نیز نماز می خواند و مردم حضرت را حین اقامه نماز مشاهده می کردند. پیامبر خطاب به آنان می فرمود: «صَلُّوا کَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي» (همان گونه که می بینید من نماز می خوانم، نماز بخوانید)؛ عجیب آنکه حضرت رسول (ص) تا این اندازه نسبت به نماز و شکل اقامه آن تاکید داشت اما در آینده شرایط به گونه ای پیش رفت که این همه اختلاف تا به امروز در مذاهب مختلف اسلامی نسبت به شکل نماز خواندن وجود دارد، مذاهب جعفری، حنفی، شافعی، حنبلی و hellip; هرکدام یک چیز می گویند و برای مثال در رابطه با تکتف ایده های مختلفی مطرح است.

عید قربان؛ بزرگ ترین روز حج

وی افزود: اما در مورد حج که حتی پیامبر (ص) در برخی سال ها موفق به حضور در آن نشد، اختلافی نیست حال آنکه در مورد نماز که تا این اندازه تاکید روی آن شد این اختلافات در مذاهب مختلف وجود دارد، این مساله نشان می دهد که حج از محورهای مهم وحدت آفرینی بوده و دال مرکزی است که طی آن همه جریان ها و مذاهب اسلامی کنار یکدیگر قرار می گیرند؛ نسبت به شکل برگزاری اش همه یک زمان اعمال را آغاز می کنند، به عرفات و مشعر می روند، رمی جمرات و hellip; رفته و همه این موارد را متحدانه و یک شکل به جای می آورند.

حجت‌الاسلام جهانگیری سهروردی افزود: حج کنگره بزرگ و صدای پر پژواکی است که می تواند صدای مظلومان و حق طلبان جهان باشد، حج صدای بی صدایان است لذا در حج باید لبیک گفت و این صدا را هم زمان با هم فریاد زد؛ به قول امروزی ها یک شبکه اجتماعی است اما ته در بستر مجازی بلکه در بستر حقیقت و معیار این پیوند نیز ایمان و کرنش در برابر خداوند است.

جهانگیری سهروردی: حج کنگره بزرگ و صدای پر پژواکی است که می تواند صدای مظلومان و حق طلبان جهان باشد، حج صدای بی صدایان است لذا در حج باید لبیک گفت و این صدا را هم زمان با هم فریاد زد؛ به قول امروزی ها یک شبکه اجتماعی است اما نه در بستر مجازی بلکه در بستر حقیقت و معیار این پیوند نیز ایمان و کرنش در برابر خداوند است

استاد مدعو دانشگاه بیشکک با بیان اینکه حج مقوله ای وحدت آفرین و بین المللی است، تصریح کرد: افراد در این کنگره عظیم حتی لباس های بومی خود را تغییر داده و متحدالشکل لباس احرام بر تن می کنند. بنابراین حج زمان یکی شدن و فهم امت اسلام از یکدیگر است، پس باید مسائلی که متعلق به زیست بومی و محلی تان است را کنار بگذارید.

این استاد حوزه با اشاره به اینکه حج فرصتی برای پیگیری دغدغه های مسلمانان در سطح بین المللی است، اظهار کرد: حج را می توان بزرگ ترین کنگره دینی ضد تبعیض در جهان دانست، در طواف همه اعم از زن و مرد حضور دارند. امروزه که برخی از نهادهای بین المللی از تبعیض های قومیتی و غیره سخن می گویند باید بدانند که قرن ها قبل دین مبین اسلام این مساله را از میان برده است. حج، میعادگاهی از حضور میلیونی انسان هایی با یک دین است، جمعی که خود یک کشور هستند و می توانند بسیاری از مسائل را در سایه این حضور متحدانه حل کنند.

وی ادامه داد: بزرگترین تأثیر حج به عنوان یک عبادت تفکر است، اگر به عرفات می رویم باید معرفت بیندوزیم، امروزه بحثی در الهیات وجود دارد بر این مبنا که الهیات مخدر الهیات محرک است. الهیات مرجئه یا مجبره الهیات مخدر است. جامعه با این الهیات نمی تواند به حرکت و پویایی برسد، اما در نقطه مقابل الهیاتی است که جامعه را پوشش داده و محرک است، حج چنین است و می تواند در بستر الهیات محرک باشد و جهان اسلام را حرکت داده و حلال بسیاری از مشکلات امت باشد.

حجت الاسلام محمد محسن طبسی نیز در گفت و گویی با خبرنگار مهر اظهار کرد: کنگره حج که در ایام خاصی از سال برگزار می شود از چند جهت قابل بررسی است، نخست حضور حجاج مختلف از کشورهای اسلامی و غیر اسلامی که با زبان ها و نژادهای گوناگون گرد هم آمده اند تا در این عبادت عظیم حضور یابند، این یکپارچگی حاوی پیام مهمی است بر این مبنا که رنگ و نژاد و چهره هرگز مایه برتری انسانی نسبت به دیگری نبوده و حضور در این سرزمین مقدس برای یادآوری این نکته است که انسان ها با یکدیگر برابر و برادر هستند.

عید قربان؛ بزرگ ترین روز حج

مدیر گروه تاریخ اسلام دانشگاه ادیان و مذاهب گفت: به عبارت دیگر در ایام حج هر شخصی با هر جایگاه اجتماعی که دارد حضور می یابد، در سرزمین وحی (من) معنایی ندارد و همه ما هستند، لباس های فاخر خود را تغییر داده و لباس احرام بر تن می کنند؛ بنابراین حج جای فخر فروختن و مسائل تصنعی و اعتباریاتی که خارج از این سرزمین برای افراد تعریف شده است نیست. بنابراین قدم اول در مساله حج آن است که ما انسان هستیم و در انسانیت با یکدیگر برابر و یکسان.

این پژوهشگر دینی گفت: نکته دوم در حج، برادری میان مسلمانان است؛ همه از هر مذهبی که باشند با یکدیگر برادرند، اگر شیعه بودند یا هر کدام از مذاهب شیعی نظیر زیدی، علوی، اسماعیلی وhellip؛ یا از اهل سنت بودند و مذهبی شافعی، مالکی، حنبلی وhellip؛ داشتند مهم نیست، اصل بر برادری است؛ البته نگاه برادرانه به معنای این نیست که افراد با یکدیگر اختلافی نداشته باشند، به هر حال این اختلاف بین همه وجود دارد مهم آن است که تبدیل به منازعه نشود.

مروجی طبسی: یکی از ابعاد حج آن است که مسلمین از دشمنان و مشرکین برائت می جویند، بنابراین سه اصل برابری، برادری، برائت از دشمنان به عنوان مهمترین مولفه هایی است که در حج ابراهیمی در راستای وحدت میان مسلمین مطرح می شود

حجت الاسلام مروجی طبسی افزود: بُعد دیگر در مورد حج آن است که مسلمین از دشمنان و مشرکین برائت می جویند، بنابراین سه اصل برابری، برادری، برائت از دشمنان به عنوان مهمترین مولفه هایی است که در حج ابراهیمی در راستای وحدت میان مسلمین مطرح می شود.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: در این میان آنچه که سبب می شود سه مؤلفه مذکور در ایام حج محقق شوند کلمه توحید است، یعنی همان «قولوا لا إله إلا الله، تفلحوا» سخنی که پیامبر عظیم الشان اسلام فرمود بدین معنا که (ای مردم! بگویند: «لا إله إلا الله» تا رستگار شوید).

وی در بخش دیگری از مباحث خود با اشاره به آیه ۱۰۳ سوره «آل عمران» اظهار کرد: خداوند در آیه می فرماید «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ

اللّٰهُ جَمِيْعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» (و همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و پراکنده نشوید). حج نمودی از این آیه است. واژه حبل به معنای دو ریسمان درهم تنیده شده است، وقتی که به تفاسیر شیعی و سنی در باب این آیه مراجعه می کنیم خواهیم دید که مصداق حبل خدا، قرآن و اهل بیت (ع) معرفی شده و حدیث ثقلین را آوردند، بنابراین اگر کسی بخواهد فقط به قرآن تمسک کند این حبل نیست و اگر کسی بخواهد فقط به اهل بیت تمسک کند باز هم حبل نیست و این دو باید در کنار یکدیگر باشند؛ از سوی دیگر در این آیه به دوری از تفرقه سفارش شده است چراکه امت واحده ذیل این یکپارچگی محقق می شود، به بیان دیگر با وجود اختلاف میان افراد، وحدت باید وجود داشته باشد تا امت واحده شکل بگیرد، این یعنی وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت که در ایام حج به خوبی نمود دارد.